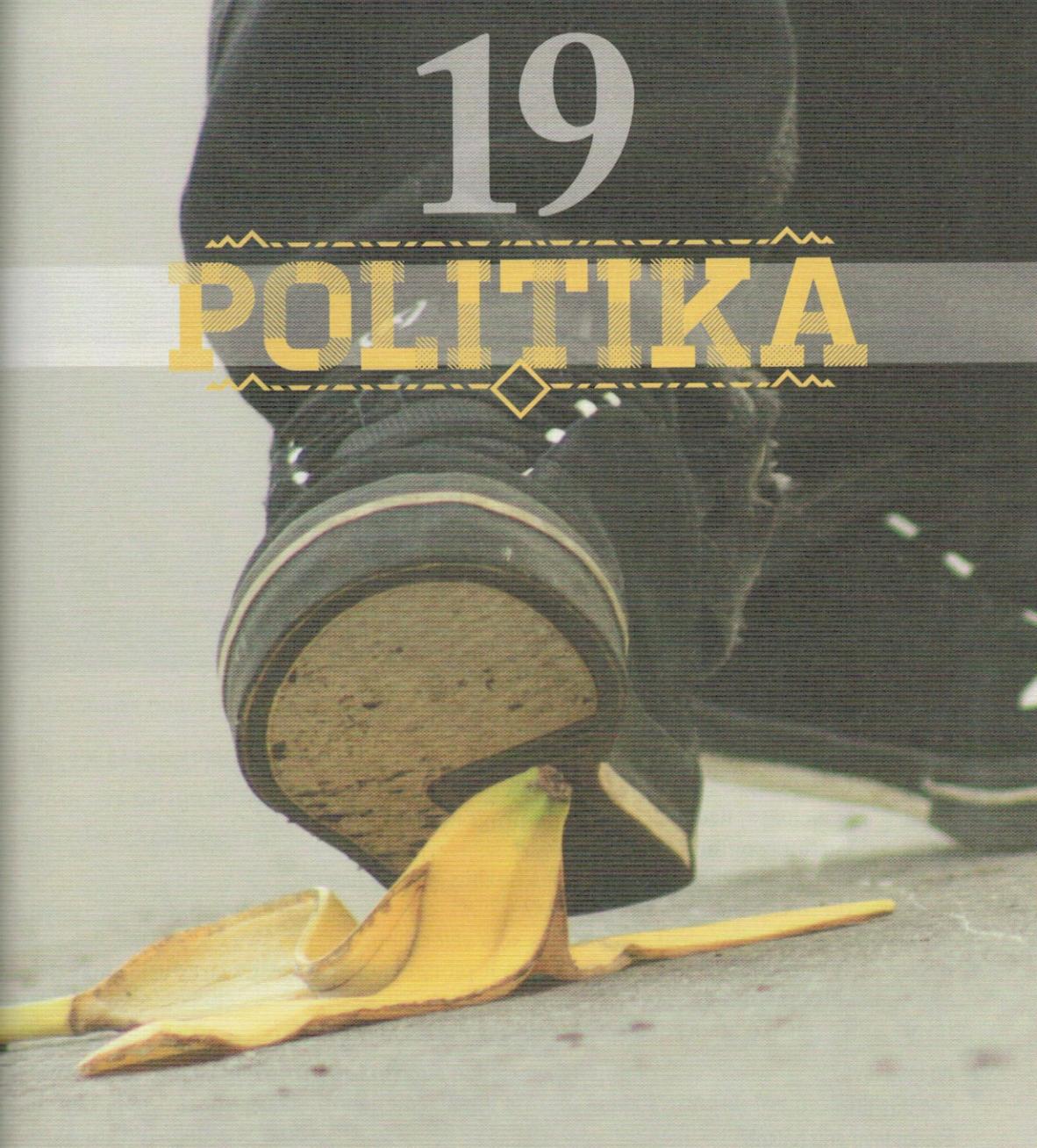

19

POLĪTIKA

Temati

- Politikī un politiskās partijas
- Vēlēšanas un vēlētāji
- Pašvaldība, dome, padome, parlaments

Gramatika, valodas lietojums

- Saliktā tagadne un atgriezeniskie darbības vārdi (atkārtojums)
- Ciešamās kārtas pagātnes divdabis (CKPD)
- Ciešamās kārtas formas ar *tikt* un *būt*
- Vajadzības izteiksmes struktūras ar īpašības vārdiem (*politikim jābūt godīgam*)
- Uzrunas formas

Ievads

Kādas ir jūsu asociācijas?

politika politiķis

interesants palīdzēt cilvēkiem

garlaicīgs zaglis

karjera populārs

netīrs vecas tantes un onkuļi

...

Vai jūs zināt?

Kas pašreiz ir Latvijas valsts prezidents vai prezidente?

Kas pašreiz ir Latvijas ministru prezidents?

Vai jūs zināt vēl kādu Latvijas politiķi?

Kā sauc Latvijas parlamentu?

Cik deputātu ir Latvijas parlamentā?

Vai jūs zināt kādu Latvijas politisko partiju?

Kādas krāsas ir Latvijas karogā?

Cik valstis ir Eiropas Savienībā?

Kopš kura gada Latvija ir NATO?

Kurā gadā Latvija iestājās Eiropas Savienībā?

Teksti un uzdevumi

Kas notiek šajā valstī?

Ilze: Čau, Ieva! Ārā tik skaists laiks, bet tu sēdi istabā un lasi avīzi.

Ieva: Sveicināta, Ilze! Es lasu partiju programmas.

Ilze: Partiju programmas? Kāda jēga?

Ieva: Drīz būs Saeimas vēlēšanas. Es nezinu, par ko balsot.

Ilze: Un tu tici tam, kas tur rakstīts?

Ieva: Es tikai gribu zināt, ko partijas sola vēlētājiem.

Ilze: Vai tiešām tevi tas interesē? Man ir pilnīgi vienalga, kas uzvarēs vēlēšanās. Pēc vēlēšanām dzīve nebūs labāka.

Ieva: Tā nesaki. Mani tomēr interesē, kas notiek šajā valstī.

Ko lasa Ieva?

Kas būs drīz?

Par ko Ieva grib balsot?

Vai Ilze tic partiju programmām?

Vēlēšanas un vēlētāji

Drīz būs Saeimas vēlēšanas.

Kādi būs vēlēšanu rezultāti?

Kas uzvarēs vēlēšanās?

Vai pēc vēlēšanām dzīve būs labāka?

Šajās vēlēšanās piedalās daudzi vēlētāji.

Vēlētāju interese par vēlēšanām bija zema.

Populārus cilvēkus vēlētāji ievēlē Saeimā.

19.1. Lietojiet vārda vēlēšanas pareizās formas!

Paraugs. Vakar bija Saeimas vēlēšanas _____.

1. Vai tu zini _____ rezultātus?
2. Šajās _____ nav uzvarētāju.
3. Manuprāt, pirms _____ dzīve bija labāka.
4. Cik partiju piedalās šajās _____?
5. Pirms _____ politiķi runā tikai par pozitīvām reformām.
6. Kāpēc _____ parasti ir svētdienā?
7. Šai partijai ir ļoti agresīva _____ kampaņa.
8. Vakar es lasīju par _____ mūsu kaimiņu zemē.
9. Man vēl nav 18 gadu, tāpēc es nevaru piedalīties _____.

19.2. Pabeidziet teikumus!

Paraugs. Vēlētāju aktivitāte bija zema, jo vēlēšanu dienā bija skaists laiks.

1. Vēlētāji neiet uz vēlēšanām, jo _____
2. Vēlētāji ievēlē mūziķus un aktierus Saeimā, jo _____
3. Daudzi vēlētāji piedalījās vēlēšanās, jo _____
4. Vēlēšanas nenotika, jo _____

19.3. Par ko balsot? Ko partijas sola?

Klausieties partiju pirmsvēlēšanu reklāmas! Ko šīs partijas sola vēlētājiem?

Jauno demokrātu partija: _____

Partija „Zeme un ļaudis” _____

Dzelzceļnieku partija _____

Par kuru partiju jūs balsotu? Par kuru jūs nebalsotu? Kāpēc?

Jautājiet viens otram! Paskaidrojet savu izvēli arī tad, ja jūs atturaties vai negribat teikt, par ko jūs balsojat!

19.4. Ko partijas sola vēlētājiem pirms vēlēšanām? Ko partijas pirms vēlēšanām nesaka nekad?

Visiem būs daudz naudas.

Dzīve būs daudz labāka.

Daudziem cilvēkiem nebūs darba.

Viss būs ļoti dārgs.

Mēs domājam tikai par jums.

Kāds ir labs politiķis? Kāda ir laba politiķe?
Kādam jābūt politiķim? Kādai jābūt politiķei?
Kāds politiķis nedrīkst būt?

19.5. Kā jūs domājat? Kādiem jābūt politiķiem, kādi viņi nedrīkst būt?

komunikabls, godīgs, viltīgs, simpātisks, drosmīgs, enerģisks, bagāts, vienaldzīgs, izskatīgs, izklaidīgs, jautrs, kautrīgs, labsirdīgs, godkārīgs...

Paraugs. Labs politiķis ir komunikabls.

Politiķim jābūt komunikablam.

Es domāju, ka politiķem jābūt drosmīgām.

Manuprāt, politiķis nedrīkst būt pārāk jauns.

Es domāju, ka tas nav svarīgi, vai politiķis ir...

19.6. Kas jāprot politiķim (politiķei)? Kas jādara politiķim (politiķei)?

vienmēr smaidīt; skaisti runāt; labi izskatīties; runāt daudzās valodās; plānot savu laiku; runāt par lietām, ko viņš nesaprot; zināt, ko...; domāt par...

Paraugs. Labam politiķim jāprot skaisti runāt.

Politiķiem ir jāzina, ko...

Universitātes studentiem būs labāka dzīve...

Toms: Sveicinātas, meitenes!

Ilze: Sveicināti, puiši!

Toms: Re, rīt būs studentu padomes vēlēšanas. Vai jūs zināt, ka Jānis arī kandidē vēlēšanās?

Ieva: Nē, protams, ka nezinām Jāni, kāpēc tu mums nekā neteici?

Jānis: Es ļoti ilgi domāju, kandidēt vēlēšanās vai nē. Tāpēc negribēju neko teikt.

Toms: Nu, meitenes, vai jūs balsosiet par Jāni?

Ieva: Pagaidi, Tom! Mēs taču nekā nezinām Jāni, vai tev ir sava vēlēšanu programma? Kāpēc man par tevi jābalso?

Jānis: Ja es būšu studentu padomē, universitātes studentiem būs labāka dzīve. Programmu tu vari izlasīt manā mājaslapā www.studentsjanis.lv. Tur viss ir rakstīts.

Ieva: Jāni, tā nevar! Es taču esmu potenciālā vēlētāja, bet vispār neesmu informēta par to, ko tu gribi darīt. Pastāsti, lūdzu!

Ilze: Neklausies, Jāni! Es par tevi balsošu tāpat.

Toms: Protams, mēs visi pazīstam Jāni. Viņš ir labs, godīgs un gudrs. Viņš noteikti uzvarēs vēlēšanās, un būs mūsu cilvēks studentu padomē.

Ieva: Tas nav nopietni. Vēlēšanas ir nopietna lieta. Un kā būs ar studijām, Jāni? Vai varēsi apvienot studijas ar darbu studentu padomē?

Jānis: Kāpēc ne? Kā tad skolotāji vai profesori var strādāt skolā vai universitātē un vienlaikus sēdēt, piemēram, Rīgas domē?

Ieva: Un ko sakā tavi vecāki?

Jānis: Jā, maniem vecākiem tas arī bija pārsteigums. Tagad zvana katru dienu un jaunākas jauns.

Ilze: Es domāju, ka Jānis ir liels cilvēks, un zina, ko dara. Lai tev rīt labi iet, Jāni!

Jānis: Paldies!

Kādās vēlēšanās kandidē Jānis?

Ko Jānis neteica meitenēm un kāpēc?

Vai leva balsos par Jāni?

Vai Jānim ir sava vēlēšanu programma?

Ja Jānis būs studentu padomē, tad...

Kāpēc leva domā, ka Jānim jāstāsta par savu vēlēšanu programmu?

Ko domā Ilze? Kāpēc Toms domā, ka Jānis uzvarēs vēlēšanās?

Vai Jānis varēs apvienot darbu studentu padomē ar studijām?

Vai Jāņa vecāki zina, ka viņš kandidē studentu padomes vēlēšanās?

19.7. Vai tu kādreiz esi...? Jautājiet viens otram! Lietojiet salikto tagadni!

Paraugs. *kandidēt vēlēšanās* → *Vai tu kādreiz esi kandidējis (kandidēusi) vēlēšanās?*

Jā, es esmu... Nē, es nekad neesmu...

- balsot par pazīstamu cilvēku
- strādāt studentu padomē
- rakstīt pirmsvēlēšanu reklāmu
- uzrunāt potenciālus vēlētājus
- lasīt partiju programmu
- diskutēt par politiku

piedalīties

Tom, vai tu esi piedalījies vēlēšanās?

Leva, vai tu esi piedalījusies vēlēšanās?

Puiši, vai jūs esat piedalījušies vēlēšanās?

Meitenes, vai jūs esat piedalījusās vēlēšanās?

sākties

Kas ir sācies?

Pirmsvēlēšanu kampaņa ir sākusies.

Vēlēšanas ir sākušās.

Labāki laiki ir sākušies.

Atgriezeniskais darbības vārds (verbs): saliktā tagadne

es esmu /	neesmu
tu esī /	neesi
jūs esat /	neesat
viņš, viņa ir /	nav
mēs esam /	neesam
jūs esat /	neesat
viņi, viņas ir /	nav

piedalīj-ies

piedalīj-usies

piedalīj-ušies

piedalīj-ušās

19.8. Pabeidziet teikumus ar vārda *sākties* divdabi (DKPD) pareizajā formā!

Pasakiet, kad tā var teikt vai pēc kā to var noteikt!

Paraugs. Rudens ir sācies. Lapas kļūst dzeltenas.

1. Ziema ir _____.
2. Ziemassvētki ir _____.
3. Brīvdienas ir _____.
4. Mācību gads ir _____.
5. Hokeja čempionāts ir _____.
6. Sesija ir _____.

Veidojet līdzīgus teikumus un skaidrojumus ar vārda *beigties* divdabi (beidzies, beigusies...!)!

19.9. Padome, dome un parlaments

- Lasiet informāciju par LU studentu padomi, Rīgas domi un Saeimu. Veidojiet jautājumus par šīm institūcijām un atbildiet uz citu studentu jautājumiem!
- Veidojiet līdzīgus stāstījumus par jūsu universitātes studentu padomi (ja tāda ir), par jūsu pilsētas domi, par jūsu zemes parlamentu. Stāstiet:
Kā sauc...
Ko dara...
Cik...
Cik bieži...

Latvijas Universitātes studentu padome

Latvijas Universitātes studentiem ir sava studentu padome. Tā aizstāv studentu intereses. Studentu padomes vēlēšanas notiek katru gadu. LU studentu padomē ir apmēram 20 studenti. Studentu padomi vada padomes priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja.

Rīgas dome

Dzīvi Rīgas pilsētā vada Rīgas dome. Rīgas domes vadītāju bieži sauc par Rīgas mēru. Rīgas domē ir 60 deputāti. Rīgas domes vēlēšanas notiek reizi 4 gados.

Saeima

Latvijas valsts parlamentu sauc par Saeimu. Saeimā strādā 100 deputāti. Saeimas darbu vada Saeimas priekšsēdētājs. Saeimu ievēlē uz 4 gadiem.

Kā viņus uzrunāt?

Cienījamie vēlētāji!

Godātais priekšsēdētāj!

Cienījamā priekšsēdētāj(a)!

Deputāta kungs! Godātais deputāta kungs!

Deputātes kundze! Cienījamā deputātes kundze!

Kalniņa kungs! Kalniņas kundze!

Dāmas un kungi!

viņi: *Cienījamie kolēģi! Dārgie viesi! Mīļie cilvēki!*

viņas: *Cienījamās kolēģes! Mīlās meitenes!*

viņš: *Godātais kolēģi! Vecais draugs! Mīlais Jāni! Mīļo Jāni!*

viņa: *Cienījamā kolēģe! Vecā draudzenel! Mīlā leva! Mīļo māsiņ!*

19.10. Kas uzrunā ko?

1. Cienījamie kolēģi! 2. Dārgie viesi! 3. Cienījamie vēlētāji! 4. Mīlie studenti! 5. Cienījamā profesore! 6. Vecais draugs! 7. Mīļo mazdēliņi! 8. Māsiņi! 9. Mīlās meitenes! 10. Mīlie puiši!	a. Students uzrunā profesori pirms eksāmena b. Pacients slimnīcā uzrunā medicīnas māsu c. Vecmāmiņa uzrunā savu mazdēlu d. Ilze uzrunā Tomu un Jāni e. Rektors uzrunā studentus f. Politikis uzrunā vēlētājus pirms vēlēšanām g. Toms uzrunā Jāni h. Profesors uzrunā konferences dalībniekus i. Jubilārs uzrunā savus viesus j. Jānis uzrunā Ilzi un Ievu

11. Kam adresēts teikums? Izvēlieties piemērotu uzrunu!

mīlie viesi, Kalniņa kungs, cienījamie studenti, mīlie vecāki, labie cilvēki, mīlais Jāni, vecais draugs, mīlā Ilze, cienījamie kolēģi, deputāta kungs

Paraugs. Cienījamā profesore, vai latviešu valodas eksāmenā drīkst lietot vārdnīcu?

1. _____, lūdzu, nešpikojiet!
2. _____, lūdzu, pie galda!
3. _____, kur ir tava vēlēšanu programma?
4. _____, vai Jūs piedalāties vēlēšanās?
5. _____, palīdziet man!
6. _____, daudz laimes dzimšanas dienā!
7. _____, lai tev rīt labi iet!
8. _____, ko Jūs darīsiet pēc vēlēšanām?
9. _____, apsveicu jūs abus sudraba kāzās!
10. _____, lūdzu, sāksim darbu!

Pasīvais divdabis (ciešamās kārtas pagātnes divdabis—CKPD)

sveicināt

Es sveicināju vēju: (Esi) sveicināts, vējš!

Es sveicināju sauli: (Esi) sveicināta, saule!

Sveicināti, puiši! Sveicinātas, meitenes!

pārliecināt

Jānis mūs pārliecināja ar savu programmu.

Mēs esam pārliecināti, ka Jānis būs labs deputāts.

rakstīt

Ko viņi tur raksta? Vai tu tici tam, ko viņi tur raksta?

Kas tur ir rakstīts? Vai tu tici tam, kas tur ir rakstīts?

nolikt

Es noliku visus eksāmenus. Visi eksāmeni ir nolikti!

pārsteigt

Jāņis pārsteidza savus vecākus. Jāņa māte bija pārsteigta, Jāņa tēvs bija pārsteigts.

Ciešamās kārtas pagātnes divdabis (CKPD)

nenoteiksme	nenoteiksmes celms + -ts, -ta, -ti, -tas
sveicinā-t	sveicinā-t-s, sveicinā-t-a, sveicinā-t-i, sveicinā-t-as
aizlieg-t	aizlieg-t-s, aizlieg-t-a, aizlieg-t-i, aizlieg-t-as
dibinā-t	dibinā-t-s, dibinā-t-a, dibinā-t-i, dibinā-t-as

19.12. Aizliegts! Kur var redzēt šādus aizliegumus?

Braukt aizliegts!

Apstāties aizliegts!

Smēķēt aizliegts!

Peldēties aizliegts!

Sarunāties aizliegts!

Pa zālāju staigāt
aizliegts!

Ieeja aizliegta!

Paraugs. Sarunāties aizliegts! — Varbūt bibliotēkas lasītavā?

Izdomājiet vēl kādus aizliegumus!

19.13. Solīts makā nekrīt!

Kā jūs saprotat šo sakāmvārdū? Paskaidrojet to, aprakstot kādas (izdomātas) partijas darbību pirms un pēc vēlēšanām!

Pasīvs: Pasīvais divdabis un palīgvārds tikt

Aktīvs (darāmā kārta)

Partija raksta darba plānu.

Partija raksta vēlēšanu programmu.

Avīzēs raksta, ka dzīve pēc vēlēšanām būs labāka.

Pasīvs (ciešamā kārta)

Darba plāns **tieka rakstīts**.

Vēlēšanu programma **tieka rakstīta**.

Avīzēs **tieka rakstīts**, ka dzīve pēc vēlēšanām būs labāka.

19.14. Kas notiek pirms vēlēšanām? Ierakstiet teikumos pasīvo divdabi (CKPD)!

Paraugs. Vēlēšanu programma **tieka rakstīta**.

Vēlētāji **tieku** _____.

Politīķi **tieku** _____.

Tiek _____ komisijas.

Tiek _____ labāka dzīve.

Tiek _____ jauni laiki.

Tiek _____ liela nauda.

Par naudu netiek _____ ...

(rakstīt)

(informēt)

(fotografēt)

(dibināt)

(solīt)

(solīt)

(tērēt)

(runāt)

19.15. Ko jūs zināt par Latvijas vēsturi 20. gadsimtā?

Kad ir dibināta Latvijas valsts?

Kad Latvija tika okupēta?

Kas bija Padomju Savienība?

Ko latvieši domā par padomju laikiem?

Kad Latvija atkal kļuva neatkarīga?

Toreiz un tagad

Latvijas valsts ir dibināta 1918. gada 18. novembrī. Vairāk nekā 20 gadu Latvija bija neatkarīga valsts ar savu politisko, ekonomisko un kultūras dzīvi. 1940. gadā Padomju Savienība okupēja neatkarīgo Latviju. Gandrīz 50 gadus Latvija bija viena no Padomju Savienības republikām — Padomju Latvija. Toreiz grāmatās, avīzēs, televīzijā un radio teica un rakstīja, ka Latvija brīvprātīgi ir iestājusies Padomju Savienībā. Patiesībā Latvija bija okupēta valsts. Cilvēki to zināja, bet klusēja, jo bija aizliegts par to runāt. 20. gadsimta 90. gadu sākumā Latvija atkal kļuva brīva un neatkarīga valsts.

Mūsdieni jaunieši stāsta, ko viņi domā par atgūto Latvijas neatkarību un okupācijas laiku.

Māris Liepiņš, students no Jūrmalas

Pirmajos neatkarības gados daudz ko nesapratu. Gāju bērnudārzā, bija savas maza bērna problēmas. Tagad domāju, ka Latvija ir kļuvusi brīva un demokrātiska valsts. Ir vārda brīvība. Tagad cilvēks var piedalīties valsts dzīvē, viņš vairs nav tikai cipars kaut kādā tabulā. Okupācija mums iemācīja, ka brīvība ir tāda īpaša lieta — te tā ir, bet pēkšni tās var arī nebūt.

Terēze Grakovska, vidusskolniece no Rīgas

Daudz kas ir noticis, kopš Latvija ir kļuvusi brīva. Latvija ir iestājusies Eiropas Savienībā un NATO. Cilvēkiem ir dažādas brīvības. Padomju laikos Latvijā bija daudz vairāk fabriku un rūpnieci nekā tagad. Tomēr man liekas, ka cilvēki tagad dzīvo labāk.

Sergejs Aleksandrovs, vidusskolnieks no Ventspils

Manā dzīvē brīva Latvijas valsts ir tikpat svarīga kā mana ģimene, draugi un mana skola. Mana dzimtā valoda ir krievu, bet es iemācījos arī latviski. Tas nebija viegli. Nesen biju īrija, mācījos angļiski. Angļu valoda ir svarīga tagad un būs svarīga arī vēlāk. Padomju laikos cilvēki nemācījās valodas. Viņi neticēja, ka būs iespēja runāt šajās valodās. Tagad ir daudz iespēju runāt svešvalodās. Tomēr es negribu braukt prom no Latvijas. Es ticu, ka arī tepat dzīve kļūs labāka un interesantāka.

Inta Jansone, studente no Rīgas

Man liekas, ir svarīgi, ka tagad ir īstas vēlēšanas. Katrs var balsot, par ko grib, nevis kā komunistiskā partija saka. Mēs varam runāt, ko domājam, nevis tā, kā ir pareizi. Mums ir iespējas studēt un strādāt Eiropā.

Aija Zariņa, vidusskolniece no Liepājas

Mēs varam darīt, ko gribam. Braukt, kur gribam, lasīt, ko gribam, runāt, ko gribam. Padomju laikos tā nebija. Es nezinu, kā cilvēki toreiz dzīvoja. Manis jau toreiz vēl nebija.

Linda Lūse, vidusskolniece no Jelgavas

Mana vecmāmiņa stāsta, ka padomju laikos bija vairāk naudas nekā tagad, bet par to nekā neverēja nopirkst. Tagad daudziem ir finansiālas problēmas. Algas ir mazas. Tomēr ir daudz vairāk brīvības, daudz vairāk iespēju. Man, piemēram, ir svarīgi, ka skola ir brīva. Skolēniem nav formas tērpu, katrs var nēsāt, ko grib.

Gints Grīnbergs, students no Liepājas

Varbūt nākotnē būs labāka dzīve. Pašlaik puse no mums vēl ir padomju cilvēki. Tikai pamazām mēs kļūstam par Eiropas cilvēkiem. Arī es pa pusei vēl esmu padomju cilvēks.

(Tekstā izmantoti materiāli no laikraksta *Diena* 2005. gada 3. maija numura)

?

Vai var teikt, ka Padomju Latvija bija brīva valsts?

• Kāpēc cilvēki par Latvijas okupāciju agrāk nerunāja?

Vai studenti un vidusskolnieki mūsdienās labi atceras padomju laikus?

Ko varētu nozīmēt vārdi „... cilvēks vairs nav tikai cipars kaut kādā tabulā”?

Vai padomju laikos cilvēkiem Latvijā bija daudz naudas?

Kāpēc padomju laikos cilvēki nemācījās valodas?

Kādas bija vēlēšanas padomju laikos?

Ko jaunieši domā par Latvijas nākotni?

19.16. Salīdziniet dzīvi Latvijā padomju laikos un tagad!

Kas ir tagad, un kā nebija toreiz? Kas bija toreiz, un kā nav tagad?

Toreiz	Tagad
Cilvēki nevarēja runāt, ko domāja.	Cilvēki var runāt, ko grib.

19.17. Kas ir mainījies? Kas ir noticis 90. gados un 21. gadsimta sākumā?

Rakstiet teikumus ar salikto tagadni! Lietojiet šādus vārdus:

kļūt, augt, atgūt neatkarību, iestāties Eiropas Savienībā, iemācīties latviešu valodu...

Paraugs. *Latvija ir kļuvusi demokrātiska valsts.*

Cilvēki ir kļuvuši _____

Cenas ir _____

Dzīve ir _____

Latvija ir _____

19.18. Kā cilvēki var piedalīties savas valsts dzīvē? Nosauciet konkrētas aktivitātes!

Paraugs. *Var piedalīties vēlēšanās.*

19.19. Par dotajiem vārdu savienojumiem rakstiet asociācijas 1 teikumā. Izmantojet tekstu vai savas pārdomas.

brīva valsts — valsts brīvība

Brīvā valstī cilvēki piedalās valsts dzīvē.

brīvs vārds — vārda brīvība

brīvs cilvēks — cilvēka brīvība

Pārbaude

19.20. Jūs rakstāt vēstuli šiem cilvēkiem. Ar kādu uzrunu jūs sākat vēstuli?

1. Latvijas prezidentam → _____
2. Rīgas domes deputātei Elizabetei Lejai → _____
3. savam draugam → _____
4. saviem kaimiņiem → _____
5. saviem vecākiem → _____

19.21. Izdomājiet partiju nosaukumus un uzrakstiet šīm partijām reklāmu!

Jauno ģimeņu partija; partija „Dzīvnieku draugi”; partija „Gaišs skats uz dzīvi!”

19.22. Izvēlieties vienu no šiem sakāmvārdiem:

Aizliegtais auglis ir vissaldākais.

Dāvinātam zirgam zobos neskatās.

Mēģināts nav zaudēts.

Paskaidrojet, kā jūs saprotat sakāmvārdu. Uzrakstiet par to nelielu stāstiņu.

19.23. Kas ir svarīgāks — nauda vai brīvība? Diskutējet! Uzrakstiet savas domas!

Vārdi un frāzes

agresīvs, agresīva	manuprāt (tavuprāt, viņaprāt...)
aizstāvēt (aizstāv, aizstāvēja)	medicīnas māsa
aktivitāte	mērs
apstāties (apstājas, apstājās)	ministrs, ministre
asociācija	mūsdienīgs, mūsdienīga
atturēties (atturas, atturējās)	neatkarīgs, neatkarīga
bagātība	okupēt (okupē, okupēja)
balsot (balso, balsoja) (par +akuz.)	pacients; paciente
brīvprātīgi	padome: studentu padome
cipars	pamazām
demokrātisks, demokrātiska	parlaments
demokrāts; demokrāte	pārliecināt (pārliecina, pārliecināja)
deputāts; deputāte	pārsteigt (pārsteidz, pārsteidza): tu pārsteidz
dome: pilsetas dome	pārsteigums
drosmīgs, drosmīga	partija
drošs, droša	patiesība
dzelzceļnieks; dzelzceļniece	patiesībā <i>lok.</i>
Eiropas Savienība [ES]	pēkšni
ekonomisks, ekonomiska	potenciāls, potenciāla
godkārīgs, godkārīga	pozitīvs, pozitīva
iemācīt (iemāca, iemācīja)	priekšsēdētājs; priekšsēdētāja
iestāties (iestājas, iestājās)	reforma
ievēlēt (ievēlē / ievēl, ievēlēja)	rūpnīca
informēt (informē, informēja)	sesija
izklaidīgs, izklaidīga	skolēns
izskatīgs, izskatīga	solīt (sola, solīja)
izvēle	špikot (špiko, špikoja) <i>sar.</i>
jēga	svešvaloda
kampaņa	tabula
kandidēt (kandidē, kandidēja)	tērps formas tērps = uniforma
kautrīgs, kautrīga	vēlēšanas <i>parasti dsk.</i>
klusēt (klusē, klusēja)	viltīgs, viltīga
komunistisks, komunistiska	vizītkarte
korupcija	zaglis; zagle
labsirdīgs, labsirdīga	
lasītava	
maks	